

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Égy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy órára ... 15 Lei.

Nyitási költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG
Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 82.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
Szelewardi Regele Ferd.
and L. (József) út 27.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1921

Főszerkesztő:
Staubert József.

Csütörtök, február 24.

A nemzetiségi államtitkárság.

(Viharos ülés a kamarában.)

BUCURESTI. A kamara folytatta a kisebbségi államtitkárságra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. Ghilezan Livius felszólította a javaslattal szemben felmerülő aggodalmait és felvetette azt az eszmét, hogy a minoritások képviselőivel kiegészített bizottságnak adják ki a törvényjavaslatot. Az ülés alkalmából a folyosókon élénk propaganda folyt a javaslat ellen. A napirend előtt felszólalt dr. Muth, aki a bánáti termények lefoglalása ellen tiltakozott. A kisebbségi államtitkárságról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalásánál Camarascu demokrata képviselő kifogásolja a javaslat megkezdését szövegrehozatalát. Az ilyen eljárás példátlan — ugyan — hogy t. i. valamely miniszternek a törvényjavaslatát a törvényhozás egyik házában más alakban szerepeljen, mint a másik házában. Sőt folytatta — Camarascu — nem is tudjuk mit tárgyalunk, mert nincsen előtünk az új törvényjavaslat szövege, hanem csakis a belügyminiszter kijelentése, aki hajlandó bármilyen módosításokat elfogadni, csak hogy megkapja az új államtitkárságot. Camarascunak a javaslatra vonatkozó kritikája nagy mozgást idézett elő; a federáció tüntetően tapsolt a demokrata szónoknak; viszont a többség a beszédet félbeszakította. A nagy kavargás folyamán a belügyminiszter ellágyta a miniszteri széket; az elnök pedig felfüggeszti az ülést.

Megnyitás után Lázár Aurél is támadta a javaslatot; Otetelesanu előadó pedig arra utalt, hogy Angliában és Franciaországban is van ilyen államtitkárság és Romániának is van rá szüksége. Az ellenzék tiltakozására az előadó a federációnak odakiáltotta:

— Nincsen tetszésetekre, hogy Franciaországról beszéljek? Beszéljek talán Magyarországról?

Az ellenzék felállt és hevesen tiltakozott, amiből új vihar támadt és az ülést fel kellett függeszteni. Az ülés újabb megnyitáskor előadó sajnálatát fejezte ki; nem akarta sérteni az ellenzékét és esetleges sértő kifejezéseit visszavonta. Kijelenti továbbá, hogy a mó-

dosítások a részletes tárgyalás rendjén történhetnek meg. Kéri a vita bezárását. Julian képviselő fejtegeti, hogy miért szükséges a javaslatot a szakosztályokhoz visszaküldeni; az elnök pedig figyelmezteti, hogy ha 10 percnél tovább beszél indítványa fenntartása mellett, megvonja a szót tőle. Eközben a többség közbeszólásával a beszédet megszakítja. Az elnök megvonja szónoktól a szót, amit a többség tudomásul vesz; a federáció pedig hevesen tiltakozik. Argetoianu feláll és kéri az elnököt és a többséget, engedje meg Juliannak, hogy fejezze be beszédét. Az elnök ellenpróbát rendel

el és az ellenzék a szóelvonás miatt állást foglal. Juliannak újból megadják a szólásjogot; a federáció tápsol. Julian befejezi beszédét és fenntartja indítványát. A kamara elutasította az indítványt és kérte a vita bezárását. Maniu a berekesztés ellen szólal fel. A többség a vita berekesztését és a törvényjavaslat elfogadását határozta el. A részletes tárgyalás kezdetén midőn Argetoianu azt kérdezte, hogy az ellenzék nincs-e még teljesen tisztában a javaslattal, megszünt a villámáram; beállott a sötétség és ezért az ülést berekesztették.

Aradon nem vált be a fiatalítás.

(Aradi orvos a Steinaoh-módszerről.)

Városszerte nagy érdeklődéssel kísérték az aradi közönség azoknak a kísérleteknek az eredményét, amelyeket dr. Schmidt János és dr. Korányi Barna kórházi főorvosok végeztek a Steinaoh-féle kísérletek alapján. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste dr. Korányi Barna kórházi főorvost, aki az aradi kísérletezésről a következő érdekes dolgokat mondotta:

— Már kezdetiől fogva nagy érdeklődéssel kísértém Steinach professzor világraszóló kísérleteit és már hónapokkal ezelőtt elhatároztam, hogy én is megpróbálkozom Aradon az operatív kísérletekkel. Sajnos azonban, azokat a csodálatos eredményeket, amelyeket Steinach professzor az ő speciális biológiai alapokon nyugvó operatív módszerével ért el, mi itt csak kis mértékben tudtuk megvalósítani. Tény, hogy az általunk végrehajtott ártalmatlan operációk már hosszú idő óta életerejüket vesztett egyéneket új és teljes nemi aktivitásra képessé tették — de sajnos, csak nagyon rövid időre. Steinach professzor kísérleteinek a lényege az, hogy a műtét gerincgyí nemi idegcentrumra hat és ezáltal olyan energiatöbbletet hoz létre, amely a már régebben energiavesztett egyént ismét akcióképessé teszi. Az állatokon már módjában állt a kutatóknak olyan nagyszámú kísérletet végezni, hogy azokon ma már biztos és előre tudott eredménnyel végezhető a műtétek. Embereken azon-

ban a legcsekélyebb kockázattal járó kísérlettel sem próbálkozhatam meg. Másrészt pedig Aradon nem volt még olyan paciensem, a kiből a műtetre teljesen alkalmas egyént találtam volna. Nem tartom lehetetlennek, hogy az általán elért eredményt talán nem is operációnak, hanem csak az azzal járó szuggesztív hatásnak köszönhetjük. Én most mindenesetre a várakozás álláspontjára helyezkedtem. Meg akarom várni most azokat az adatokat, amelyeket a budapesti és más fővárosi kísérletek fognak majd szolgáltatni. Értesülésem szerint az ezideig Budapesten végrehajtott kísérletek eredményei lényegében hasonlóak a dr. Schmidt főorvossal végzett kísérleteim eredményéhez. Valószínűnek tartom, hogy Steinach professzor módszerének egyik jelentős mozzanatát elővigyázatból vagy talán féltékenységből egyelőre titokban tartja. Az ő kísérletei mindenesetre teljesen megbízhatóak, de újnak csak a férfiak esetében mondhatók, mert nőkön már 15 évvel ezelőtt is végeztek hasonló eredményű műtéteket.

Christea metropolita a konkordatum ellen.

BUCURESTI. A szenatus legutolsó ülésén Christea Miron metropolita kijelentette, hogy a görög egyház a konkordatum ellen határozott állást foglalt és nem helyesli Take Jonescu külügyminiszternek a konkordatumra vonatkozó kijelentéseit.

Amerika korlátozza a bevándorlást.

WASHINGTON. Az Unio szenátusa nagy többséggel elfogadta a bevándorlás korlátozásáról szóló törvényt. Caminetti, az Egyesült-Államok bevándorlási kormánybiztosa dr. Kerr orvos társaságában Európába utazott az európai kivándorlás tanulmányozása céljából. A kormánybiztos meg fogja látogatni Lengyelországban, Németországban, Olaszországban és a Balkán államokban a főbb kivándorlási gócpontokat. A terv az, hogy az Egyesült-Államokba való bevándorlásra az engedélyt a jövőben már Európában adják meg, hogy ily módon a nem kívánatos elemek bevándorlását már eleve megakadályozzák. Már a háború alatt is életbeléptettek ilyen intézkedéseket. Az amerikai szövetségi kormánynak az a szándéka, hogy a különböző államok kivándorlási hatóságaival együttesen fog eljárni. Az Egyesült-Államok kormánya Canadával már egyezséget kötött.

Roman-lengyel katonai megegyezés.

BÉCS. Sapiaha herceg, lengyel külügyminiszter február 24-én Bucurestibe utazik, ahol alá fogja írni a lengyel-román katonai egyezményt.

BÉCS. Benes cseh külügyminiszter magyar ügyekről is tárgyalt Rómában. Leginkább azt akarta elérni, hogy Olaszország tekintse casus bellinek a Habsburgok visszatérését Magyarországra. Az olasz kormány közölte Benessel, hogy ebben a kérdésben nincs hivatalosan kialakult álláspontja. Az olasz kormánynak sikerült Benest rávennie arra, hogy a kis antant hívja meg Magyarországot a portorosei konferenciára, ahonnan ki akarták zárni.

PÁRIS. Briand francia miniszterelnök és Lloyd George angol miniszterelnök megegyeztek a török kérdésben. A megegyezés szerint Törökországnak vissza akarják adni Ciliciát, Északiszíria egy részét és Kurdisztant. Szmírnuának pedig önkormányzatot akarnak biztosítani.

Letörlik az ireket.

(Az angolok megszálltak Dub. Int.)

LONDON. Az alsóház tegnapi ülésén Greenwood államtitkár kijelentette, hogy az angol kormány a síneinek erőszakoskodását minden erejével el fogja fojtani.

BÉCS. A *Neue Freie Presse*nek jelentik Londonból: A péntekre virradó éjjel Dublin belvárosát 600 angol katona és rendőr szállotta meg. Egész éjjel fényszórók világítása mellett tankok és páncélautók száguldtak végig a városon. Az utcákat és háztetőket őrségek szállották meg. A megszállás több napig fog tartani, ami kitűnik abból, hogy az utcákon a katonák el látására tábori konyhákat állítottak fel. Minden házat átkutatnak. A város férfilakosságát különböző fáborkba szállítják, ahol detektívek motozzák meg őket. A megszállás alatt minden közlekedést beszüntettek. Az összes üzletek zárva vannak. Ezekkel a titokban foganatosított rendszabályokkal akarják felkutatni a köztársasági vezetőket. Hasonló előbbi kísérletek meghiusultak azért, mert a sinfeinisták pontosan értesültek az angolok terveiről.

LIVERPOOL. Az elmúlt éjjel körülbelül husz felfegyverzett sinfeinista behatolt az ir negyed különböző családi penzióiba és fiatal ir emigránsokat kerestek. Husz emigránst feltaláltak, akiknek pénzt és utlevelét elvitték. A rendőrség már későn értesült az esetről és így nem tudta azt megakadályozni.

DUBLIN. Az angol csapatok a megszállott városrészt felét kiüri-

tették, de más utcákban rendeztek házkutatásokat és ennek során több személyt letartóztattak. Tegnap este a charlevillei rendőrséget és lord Kemmore rezidenciáját megtámadták, de a támadást a rendőrség visszautasította. A havi postahivatal vezetőit tegnap elhurcolták. A rendőrség vényomokat fedezett fel, amiből arra lehet következtetni, hogy erős küzdelem folyt le.

Bonyodalom a negyed közeli körüli

Még annak idején, mikor a város versenytárgyalást hirdetett a negyedik mozi bérbeadására, Rick és Ortutay nyújtottak be legelőnyösebb ajánlatot, úgy, hogy a város ezzel a céggel akarta megkötöni a szerződést. A szerződést tegnap kellett volna aláírni Ricknek és Ortutaynak, de az aláírás helyett kérvényt nyújtottak be a városhoz, amelyben hivatkoztak a horribilis kiadásokra és kérték a várost, hogy a felajánlott százezer lei bérösszegeből engedményt adjon és ne a bruttó bevételből vonja le a husz százalékot, amint azt a szerződés magában foglalja, hanem a nettóból. Kérték még a várost arra is, hogy a mozi albérletbe adhassák. Erre vonatkozólag dr. Angel István helyettes polgármester kijelentette munkatársának, hogy Ricknek és Ortutaynak a kérését nem vehetik figyelembe addig, míg a szerződést alá nem írták és hogyha a szerződés aláírását megtagadják, a város követelni fogja Ricktől és Ortutaytól a százezer lei bér és az elmaradt haszon megtérítését.

Volt miniszter felesége és az aradi kereskedő.

Az aradi lapok többször megemlékeztek arról a perről, amelyet dr. Suciú János volt miniszter felesége és anyósa indítottak Rosenberg Arnold aradi bórnyagkereskedő és felesége ellen a volt Matavovszki-féle ház tulajdonjoga miatt. Rosenberg Arnoldné ugyan is a férje megbízásából, de közjegyzői meghatalmazás nélkül megvásárolta az ingatlan. A férje utóbb jóváhagyta a vételt, de az eladók megtagadták a végleges szerződés kiszolgáltatását arra való hivatkozással, hogy Rosenberg Arnoldnak nem volt tulajdonjoga és pert indítottak. Az aradi törvényszéken a pert megnyerték, az oradeamarei (nagyváradi) ítélőtábla azonban megváltoztatva az elsőfokú ítéletet, elutasította Rosenbergék keresetét azon az alapon, hogy a feleség vétele férje számára, ennek közjegyzői meghatalmazása nélkül érvénytelen. Rosenbergék megbízásából dr. Sugár Jenő aradi ügyvéd felülvizsgálattal támadta meg az ítéletet. A felülvizsgálati tárgyalást dr. Plopu György, a bucarestii semmitőszék magyar osztályának elnöke vezetésével tegnap tartották meg. A semmitőszék megváltoztatta az oradeamarei (nagyváradi) tábla ítéletét. Rosenbergék keresetének helyét adott és ezzel az ingatlan tulajdonjogát jogerősen nekik ítélte oda. A legfelsőbb semmitőszék és a magyar osztály elnökének tárgyalgosságát és pártatlanságát fényesen illusztrálta ez az ítélet, amely szerint dr. Suciú János volt miniszter, aki a felesége és az anyósa helyett személyesen jelent meg a tárgyaláson, pert vesztett. Dr. Sugár Jenőt a legfelsőbb semmitőszék előtt dr. Singer Dávid volt lugosi, jelenleg bucaresti ügyvéd helyettesítette.

Fő ügyvéd és ügyvéd

(A radna képviselői választás epilogusa.)

A legutóbbi radnai képviselőválasztáson Goldis László nemzeti pártival szemben dr. Suciú Váler radnai ügyvéd is fellépett, de a választásból egy harmadik, a parasztpárt jelöltje került ki győztesként. A választási kampány alatt dr. Suciú Solymoson programbeszédet mondott. A népgyűlésen jelen volt, mint hatósági kiülődt dr. Cornea János, radnai főszolgabíró is. Amikor dr. Suciú a megszületett kortesfogásból az erdészeti hatóságot támadta, a főszolgabíró nem valami parlamentáris módon fejezte ki a kritikáját és ezt kiáltotta közbe: Hazudik! De a képviselőjelölt nem zavartatta magát és amikor folytatta az erdészeti hatóság elleni támadását, a főszolgabíró ezekkel a szavakkal intette le: Tartsa be a száját!

Dr. Suciú a választás lezajlása után becsületsértés miatt feljelentette a radnai járásbíróson dr. Cornea főszolgabírót, akit a járás bíróság felmentett. Felelősség folytán a becsületsértési ügy az aradi törvényszékhez mint felelősségi bírósághoz került. A mai tárgyaláson a főszolgabíró védelmét Nikolets Döme radnai ügyvéd látta el, aki hatóságos védőbeszédében azt igyekezett bizonyítani, hogy dr. Cornea főszolgabíró mint választó és mint hatósági személy is jogos felháborodásában használta az inkriminált kifejezéseket, mert szerinte dr. Suciú az államhatalom ellen kelt ki. A bíróság az elsőfokú ítéletet megsemmisítette és elrendelte, hogy az iratokat tegyék át az ügyészhez, mert mivel a sértő kifejezéseket köztisztviselő mondotta, az ügy elbírálása elsőfokon a törvényszékhez tartozik.

A szép — csunya nők.

Csunya nők tulajdonképpen már nincsenek. Ez a kor stílusában leli okát, a modern nő lényében, öltözködési módjában, intelligenciájában, mulattatóképességében... De még számtalan okát lehetne ennek felsorolni. Mindenestre tény, hogy már régóta nem csak a szép nőket rajongják körül. A francia szállóige a „belle laide”-ről sohasem volt annyira igaz, mint korunkban. Sokszor még a bálók kitüntetett szépei is inkább nevezhetők csunyáknak, mint szépeknek. És bizony gyakran csodálkozva látjuk, hogy gyönyörű arca fiatal leányok „petrezselymer árulnak”, míg nem ritkán olyanok, akikről azt szokták mondani, hogy „tulajdonképpen csunya”, a legünnepeltebb táncosnők közé tartoznak.

Tény az, hogy a férfiak most másként értékelik a nőket, mint annakelőtte. Nemesak az oly sokszor megénekelt és megkritizált szép arcuk, hanem tulajdonságaik, eszük és temperamentumuk szerint is. És itt mérvadónak különösen a temperamentum látszik, mert a pajkosságnak, az életnek, a jókedvnek sohasem volt oly nagy hatása, mint a mostani világban. A vidámság számtalan időben. A vidámság szellemét és ezért hat oly jóteknőn. A nevetésnek sohasem

volt oly nagy vonzóereje, mint korunkban. Ha a szépnek egyáltalán nem nevezhető anya bájosan tud nevetni, akkor a bálók táncosai szívesebben foglalkoznak vele, mint szép, de unalmas leányával. Ehhez járul természetesen az a körülmény is, hogy a modern férfi nem szívesen fáradzik a nő körül, hanem elvárja, hogy ez őt mulattassa, mert rendszerint sokkal jobban el van csigázva — néha pedig sokkal kényelmesebb — sem hogy kedve legyen mindig témát keresni. Ha a hölgy nem tudja őt csevegésével lebilincselni, akkor egyszerűen faképnél hagyja és élénkebb természetű hölgyek felé fordul. A legszebb szemek, a legkifogástalanabb szabású orrműsem használnak, ha tulajdonosnőjük unalmas. Mondják ugyan róla, hogy finom modoru leány és mindenki nagyrabecsüléssel beszél róla, azonban nem mulat, nem táncol és nem megy férfihez. Az a leány azonban, aki a jó modort nem veszi oly nagyon szigorúan és akiről egyáltalán nem lehet azt mondani, hogy viselkedése az arisztokrata-stílusnak megfelel, a vidám, temperamentumos leány meghódítja a világot és a férfit, bármennyire méltatlankodnak is pajzánosága fölött.

A nő tartózkodó modora mindinkább veszít értékéből. Különös korjelenség ez. Sokszor mondják, amikor valamely közelgő ház-

ságról van szó: „Igazán nem tudom mit talál ezen a leányon”. — Okosság, ez a főkélléke a modern nőnek. Ha eszével megérzi, hogy a kiválasztott férfi vidám vagy csendes, felvilágosodott, vagy csak sejtő élettársat kíván-e, akkor győzött, ha arca még oly kevésbé klasszikus, alakja még oly kevésbé arányos is. A csunya nőnek természetesen segítségére van a modern öltözködés is. Ha érti az előkelően csinos öltözködés módját és tud magának egyéni stílust alkotni, akkor számtalan szép nő fölött diadalt arathat. És — különös csunyaságát sokszor még hangoztatja is, hogy az individualitásnak tünjék fel. Ez azonban természetesen csak annak van megengedve, aki individualitással tényleg bír, mert különben sokkal okosabb a tulnagyi füleket lefelé hajjal eltakarni és a tulsovány karokat hosszú ujjakkal bujtatni. Ezzel a ruhakozmetikával különösen az apródzerűen karcsu nők boldogulhatnak könnyen, akik hamar találhatnak valami pikánsan szabott, de sima ruhácskát, amely alakjukat előnyös formákban tünteti fel. Hiszen most gyakran az a benyomásunk, mintha a nők alakját egy hanyagul felvett és csak egy szalag által összetartott darab szövet takara. Ha keleti típusú a csunya nő, akkor egész megjelenségét ehhez igazítja és homlok-szalagos hajviseletet választ mé-

lyen fekvő konttyal. Még a mongol arcszabást is képes exotikusan mintázott szövetekkel gesacsokrokkal és kimonóval emelni. Az egyik levágott haját mélyen a homlokába fésüli, a másik tornyos kontyba tüzi a haját, hogy ezzel egy nem egészen szabályos fejnövést kiegyenlítsen. Az igénytelen megjelenést a ruházat kecsessége és a mozgékonyabb barátságosabb világításba helyezik.

Most a „kedves gyerek” diadalmaskodik a nők között, akiről azelőtt csak szánakozva beszéltek, mert csak akkor neveztek kedvesnek, ha egyáltalán nem lehetett szépnek mondani. Ez a pszichológia is megmagyarázza azt a tényt, hogy a jelen kor számos csunya nője között egy kedves jelenség dúlni hat kellemsen. Wilde Oszkár mondja egy helyen: „Dorian Gray”-ban: „Ugy tesz, mintha szép volna és ebben rejlik a bája”. A csunya asszony régebben úgy viselkedett, mint Hamupipőke, aki ritkán találta meg a herceget, ellenben a mai kor csunya nője nem tartózkodó, nem csüggedő és nem tiedős, hanem tudja, hogy neki is lehetnek sikerei. Ez a tudat suggestív erővel hat, mert hiszen önmagát kell meggyőznie, hogy másokat is meggyőzhessen. A modern csunya nő érti ezt a művészetet s mint-hogy él is vele, már nem is csunya többé.

Irodalom és művészet.

Aradiak az erdélyi képzőművészeti szalon kiállításán.

Ma nyílik meg Clujon (Kolozsváron) a vármegye nagytermében az egész Erdély érdekeit képviselő képzőművészeti szalon kiállítása. Csak a tegnapi nap folyamán 390 mű érkezett be, ebből azonban a kiállításra csupán kétszázharmincat fogadtak el. A kiállításon az aradi művészek közül Rubleczky Géza szobrász (Tavas, Szoptató anyja, és egy tanulmányképpel) is részt vesz, a melyek a kiállítás legsikerültebb tárgyai közé tartoznak. Részt vesz továbbá Nagy Oszkár, az olaszországi tanulmányútról visszatért fiatal festőművész is két értékes vásnával (Apa és fia és egy Csendélet) és a közönség előtt már előnyösen ismert Iritz Sándor, akinek hat képe közül különösen kiemelendő a Nazarémus című olajfestmény s a Nagybánya című tájkép, a Giza című plainaireképe és több kedves apróság. — Képviselve volt még az aradiak közül a jelenleg Nagybányán tartózkodó Pál Albert, aki már több nagyszerű önálló kiállítást is rendezett. Különösen az Erdő-részlet című tájképe tűnt fel, mely egyszerű komoly kompozíciója a fiatal művészeknek. Klein József, a tehetséges festő egyetlen képével is nagy tudásról és intelligenciáról tett bizonyosságot, csupán a valórt illetően van még szüksége némi iskolára. A kiállításon szereplő idegenek közül különösen Papp Aurélról kell megemlékeznünk, akinek a Hullaszállítás című olajképének hipermodern beállítású eszméje grafikus technikával van kidolgozva. Cziffer Sándor tájkép-kísérleteivel művészetének új jelentős állomásához közeledik. A nagybányai festők közül kiváló még Krizsán János, apáti Apkaszics Béla, Rácz Péter és Réthy Károly. A kiállítás a mai napon nyílik meg, de a sajtó képviselői előtt a kiállításon szereplő tárgyakat már tegnap bemutatták.

A színház heti műsora:

Szombat délután: Baba.
Vasárnap délután: Tatárjárás.
Hétfő: Az ezüst sárly. C. bérlet.
Kedd: Az ezüst sárly. A. bérlet.
Szerda: Az ezüst sárly. B. bérlet.
Csütörtök: Csárdáskirálynő. C. bérlet.
Péntek: Cigányprimás. A. bérlet.
Szombat délután: Vasgyáros. Este: Lányom. B. bérlet. (Bemutató előadás.)
Vasárnap délután: Magdolna. Este: Lányom. C. bérlet.

* Déltáni operett-előadás. Szombaton és vasárnap délután két nagyszerű, népszerű operettet a Babát és Tatárjárásról játsza az aradi színház. A két déltáni előadásra, valamint a jövő heti rendezési bérletes előadásokra már árusítja a jegyeket a színházi pénztár.

* Az ezüst sárly folytatásos előadás. Bulkyay és Földes általános tetszést aratott nagy, új operettjével kezdte meg az aradi színház a rendezési bérletes előadásokat. Az ezüst sárly hétfőn, kedden és szerdán este rendezési bérletben látszik.

* Janovics színház Aradon. Dr. Janovics Jenő, cluji (kolozsvári) színház vezetője ma délelőtt Aradra érkezett, hogy a timisoarai (Temesvári) színház ügyében megbeszéléseket folytasson Róna Dezső aradi színház vezetőjével. Dr. Janovics innen Timisoarára (Temesvárra) utazik.

* Sebestyén Jenő a színház új táncos komikus csütörtökön mutatkozik be az aradi közönségnek a Csárdáskirálynőben. Pénteken a Cigányprimást játsszák ugyancsak Sebestyén Jenővel.

* Művészestély. Két nagytehetségű zeneművész társulása révén finom műveltségben részesül ma az aradi közönség. Hubay egyik elsőrangú volt növendéke: dr. Mezey Zsigmond hegedűművész vonzó, artistikus műsora legjavával mutatkozik be az aradi közönségnek. A zongora kíséretet Péter Ervin látja el, aki önálló zongoraszámaival is nagy zenéi élvezetet fog nyújtani. A hangulatosnak ígérkező estélyen szép operáriákkal szerepel Lantos Ferenc. Rudas Bandi konferál. A február 24-én este fél

9 órakor a Modern Kabaré Zrínyi utcai intim helyiségében tartandó koncert jegyei elővételre Oláh papírútlemben (Minorita palota.)

* Szentgyörgyi István jubileuma. Cluj (Kolozsvár): A cluji (kolozsvári) magyar nemzeti színház vasárnapi díszelőadását meghaló ünnepély kísérte. Szentgyörgyi Istvánt, a kiváló színművészt ünnepelték színészi működésének 60. évfordulója alkalmából. A jubileum nemcsak Clujról (Kolozsvárról), hanem egész Erdélyből nagy és hálás közönséget gyűjtött össze. Az ünnepség alkalmából dr. Janovics Jenő színház vezetője lelkese beszédben köszöntötte fel a jubiléus művészt, aki meghatottan fogadta az ünnepeltetést.

Rendben folyik a bon-beváltás

(A nem jogerős adók levonása.)

Dr. Angel István helyettes polgármester ma délelőtt fennjárt az Acsev. palotában és megvizsgálta a bon-beváltás körüli munkálatoikat. Dr. Angel kijelentette munkatársunknak, hogy dacára annak, hogy Arad városa legutolsónak kapta meg a bon-beváltásra vonatkozó rendelkezéseket, a munka a legnagyobb rendben és gyorsan folyik. Az első nap ugyan csak kétszáz bont váltottak be, de ennek az az oka, hogy a beváltás közben kellett megtenni a szükséges előkészületeket. Tekintve azonban, hogy ezek már készen vannak, a tegnapi nap folyamán már az előirányzott négyszáz bon helyett ötszáznál is többet váltottak

be. A helyettes polgármester figyelemzteti a közönséget, hogy az adóbizonylatok kiállításáért 50 banit kell fizetni. Ezt az összeget mindenki a bizonylat kiváltásánál tartsa készen, hogy a munka ne szenvedjen fennakadást.

A kereskedők körében nagy elégtelenséget keltett az, hogy a beváltott bonok értékéből a haramadosztályú kereseti adótárgyaláson előirányzott teljes adót levonják, mielőtt a beadott felebbeszékeket letárgyalták volna. Erre vonatkozólag alkalmunk volt beszélni egy aradi ügyvéddel, aki kijelentette, hogy a nagy adólevonásoknak maguk a kereskedők az oka.

Nemzetközi hadsereg a bolsevizmus ellen.

BUDAPEST. *Lutochnin* Nikonor, az antibolsevista világpropaganda egyik szervezője nyilatkozott tudósítónk előtt a bolsevizmus megbuktatásáról. Kijelentette, hogy nagy nemzetközi hadsereg felállításán fáradoznak, amelyet a világ összes államai fenntartának és amelyben a magyar katonaságra is jelentékeny szerep várna.

VARSO. A rigai tárgyalásokban kedvező fordulat állott be. Valószínű, hogy a lengyel-orosz békét 14 napon belül alá fogják írni.

MOSZKVA. A georgiai Örményországba betörték. A semleges zóna és egész Örményország lázadásban van a csapatok tulkapásai miatt.

Franciaország nem enged

(Mit adhatnak a németek?)

PARIS. a francia közvélemény minden szóvivője állást foglalt a német ellenjavaslatokkal szemben. *Poincaré* és *Viviani* szinte egyszerre irtak cikkeket, amelyeknek magva az, hogy Franciaország a párisi megegyezésből egy jöttát sem engedhet. A parlament felfogása is ugyanaz és maga *Briand* miniszterelnök is hajthatatlan.

BERLIN. A londoni konferenciára kiküldött német delegáció vasárnap utnak indul.

BERLIN. *Mayr* osztrák államkancellár londoni utazását az angol kormány visszautasította.

NAUEN. *Wirth* német pénzügy miniszter Berlinben a helyzetről a következő kijelentéseket tette: A

német kormány nem azért megy Londonba, hogy feltételeket diktáljanak neki. A londoni konferenciának nem az a hivatása, hogy milliárdokat hordjon rakásra, hanem annak a megállapítása, hogy mit tud Németország adni. Nem tudunk a helyreállításra többet adni, mint amennyi megmarad feltétlen szükségleteink kielégítése után. Az elpusztított területek helyreállításában való segédkezés morális szükségességét és kötelezettségünket elismerjük. Amit felajánlunk, azt nem a nemzet örökségéből, hanem a munkánkból fogjuk adni és amit felajánlottunk, azt meg is adjuk.

Az iskolák államosítása.

Tegnap tartotta az iskolaszék *Nedelku* Miklós városi tanácsnok elnöke alatt folytatódó ülését, amelyen elhatározták, hogy az óraadó tanárok fizetését a legutóbbi miniszteri rendelet alapján állapítják meg. A határozatot kiutalás céljából áttették a városi tanácshoz. Azután az iskolák államosításáról tárgyaltak és helyesnek tartották a közigazgatási bizottságnak az államosításáról szóló döntését, mert meggyőződhetek arról, hogy az iskolák sokkal jobb helyen vannak az állam kezében, mint a község kezelésében. Ebben az ügyben dr. *Angel* István helyettes polgármester Clujra (Kolozsvárra) utazik, hogy tárgyaljon a közoktatásügyi államtitkársággal. A terv az, hogy az iskolák államosítása április elsejéig legyen fejezve, ne hogy az iskolák fentartásával járó kiadások a jövő évi költségvetésben is szerepeljenek.

Elrekvirálják

Hejjas Ivan pesti lakását

BUDAPEST. A lakáshivatal legújabb intézkedése különös felzúdulást kelt a magyar fővárosban: *Hejjas* Ivánnak és *Lukasevics* Lajosnak, az Ébredő magyarok egyesülete egyik igazgatójának *Nádor*-utca 11. számú lakását elrekvirálták *Leon Doudet*, az antant jóváértélteli bizottságának vezetője részére. *Friedrich* István lakásügye is újabb fordulóponthoz jutott. A főudvarnagyi hivatal tudvalevően néhány hete azt a határozatot hozta, hogy *Friedrich* Istvánnak a testőrségi palotában levő lakásából május elsején ki kell költöznie. A végzésben benne volt az is, hogy szükség esetén egy testőrszázadot bízhatnak meg a kilakoltatás végrehajtásával. Ebben az ítéletben *Friedrich* mentelmi jogának megsértését látta és bejelentette ezt az esetet a nemzetgyűlés mentelmi bizottságának. A bizottság már tárgyalta a kérdést és megállapította a mentelmi jog megsértését. *Friedrich* István három dologban látta mentelmi jogának megsértését. Először, hogy a lakást felmondották, bár a felmondási jog feltétele, a királyi hatalom gyakorlásának megkezdése még nem következett be. — Másodszor a főudvarnagyi bíróságot szervező törvényt egy rendelettel változtatták meg, anélkül, hogy a rendelet a törvénynek elrendelő szakaszairól említést tenne és anélkül, hogy az eljárási szabályokat és a perorvoslat módját rendezné. Súlyosnak találta továbbá azt is, hogy a végzést jogerősnek tekintették, holott a főudvarnagyi bíróság peres ügyekben hozott határozata ellen kétfoku fellebbezésnek van helye, a lakásügyekben ítélező bíróságok határozata ellen pedig szintén van egyfoku fellebbezésnek helye. A mentelmi bizottság, mely ezek alapján a mentelmi jog megsértését megállapította, jelentését legközelebb a nemzetgyűlés elé fogja terjesztetni. A képviselők közül sokan készülnek felszólalásra. A mentelmi bizottság kérni fogja, hogy a nemzetgyűlés utasítsa a főudvarnagyi bíróság hatáskörének megállapítására. Valószínű, hogy a végleges döntés az lesz, hogy *Friedrich* István lakásában a királyi hatalom gyakorlásának megkezdéséig megmaradhat, mert a nemzetgyűlés tagjainak Budapestben állandó lakással kell bírniuk.

HIREK.

— **Ausztria zálogban.** Páris Schuller, a bécsi kormány párisi megbízottja kijelentette, hogy Ausztria a kölcsön fedezésére hajlandó a vasutait, az erdeit, vízierőit és monopóliumait a szövetségeseknek zálogba adni.

— **Koalíciós kormány Poroszországban.** Berlin. A porosz választások eredményéből nyilvánvaló, hogy Poroszország szociáldemokrata kormánya koalíciós kormánynak adja át a helyét. Most már csak az a kérdés, hogy a szociáldemokraták és a német nemzetiek részt vesznek-e benne.

— **Trieszt szabad kikötő.** Róma. Az olasz kormány elhatározta, hogy Triesztet szabad kikötővé nyilvánítja.

— **Hirdetmény.** Közhírré tétetik, hogy tekintettel arra, miszerint hivatalunknak a törvény által előírt személyzete még mindig nincs meg, és a hivatalos munka felhalmozódott, magánfeleket egyelőre csak a következő időben fogadhatunk: Vidékieket (Aradmegyeiből): csak a keddi és pénteki napokon, az aradvárosi hadirokkantakat, árva- és hadiözvegyeket pedig csak szerdán és csütörtökön reggel 8 órától déli 1 óráig. L. O. V. állami hivatal. Strada Strolescu (Telekutyca) 22. szám.

— **Megcáfolják de Tournadre tábornok letartóztatását.** Több erdélyi lap párisi lapok nyomán megírta, hogy de Tournadre francia tábornokot a francia megszállás alatt Arad város volt kormányzóját meg nem engedett üzletkötések miatt letartóztatták. A cluji (kolozsvári) hatodik hadtest parancsnoksága most a következő cáfolatot adta ki: Több erdélyi lapban az a hír jelent meg, hogy de Tournadre francia tábornokot letartóztatták. Hivatalos helyről fel vagyunk hatalmazva a hír megcáfolására. De Tournadre tábornok nem volt letartóztatva.

— **Orgazdák a törvény előtt.** A mai délelőtti tárgyaláson felette érdekes képet nyújtott az aradi törvényszék fő tárgyalóterme. Mintha az ember a vásárlásban lett volna, annyi különféle áru volt kirakva az asztalokra. Különféle rőfös árúk, női ingek, hálókabátok, harisnyák. A vádlottak, Szabó Petrovics György, kertész, a felesége, Molnár Mihályné és egy kiskoru azzal voltak gyanúsítva, hogy a múlt év szeptemberében a kérdéses árukat megvásárolták mikor biztos tudomásuk volt arról, hogy azok lopottak. Hosszas tanácskozás után Nyékhegyi Lotár a hármastanács elnöke a következő ítéletet hirdette ki: Petrovics Kovács Györgyöt az amnesztia rendelet értelmében kegyelemre terjesztik fel és azonnal szabadlábra helyezik. Molnár Mihálynét 4 napi és Petrovics Kovács Györgynét pedig tizenöt napos fogházbüntetésre ítélte orgazdaság büntette miatt. A kiskoru vádlottat pedig dorgálásra ítélték.

— **Szenzációs találmány.** Páris. Albert Abraham, az amerikai atandfordi egyetem tanára olyan készüléket talált fel, amelynek segítségével vérvizsgálat útján meglehetően állapítani a gyermek származását. Egy sanfranciskoi perben már ennek a vizsgálatnak alapján döntöttek.

Andrássy a keresztény kurzusért.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés tegnapi ülésén Giesswein Sándor a párbaj intézménye ellen szólalt fel. Azután gróf Andrássy Gyula beszélt. Ha szive vágyát követné — mondotta — akkor visszavonulna a politikai élettől. Az ország jelenlegi helyzete azonban ezt nem engedi meg. A pénzügyeket még nem állították helyre. A középosztály válságban van, a külföldön egyetlen barátunk és szövetségesünk sincs. Mindenkinek kötelessége tehát, hogy az eddiginél intenzívebben vesz részt a közéletben és csatlakozik ama párthoz, amely a keresztény nemzeti gondolatlan belül hozzá a legközelebb áll. Csak a fajilag kiépített nemzetek erősek. A keresztény jelszó két meggyőződésből ered. Az egyik az, hogy a múlt erkölcsatlenségeinek legnagyobb erőforrása az erkölcsök lesüllyedése volt; a másik pedig, hogy tapasztalatok bizonyítják: miszerint kemény megpróbáltatások idején a nem-keresztény társadalom legnagyobb része cserben hagyta a nemzetet. A keresztény társadalomnak önértetre kell ébrednie és törekedjék

vezérszerepre nemcsak az államban, hanem a közgazdaságban is. Ezután elítélte az egyéni akciókat. Majd azt fejtegette, hogy a magyar legyen kereskedő is, művelődjék a mezőgazdaság terén és nevelődjék iparossá, hogy ugyanabban a mértékben, amelyben másokat kiszorít, maga foglalhassa el ezeket a területeket. Amikor a keresztény nemzet alapra helyezkedett, tudta, hogy támadásoknak lesz kitéve. Iróztató veszedelem volna, ha a mostani szép jelszavak lejáratnák magukat. A mostani rezsim bukása után nem a liberális, hanem a legvadabb forradalmi terror jönne, amelyet megutáltunk. Türelem és kitartás szükséges, állandó és céltudatos munkát kell végezni. Legfőbb gondja legyen a kormányzatnak a közgazdasági élet megjavítása. A munkáskérdésről szólva örömmel üdvözli, hogy a szociáldemokratapárt akcióba lépett és hiszi, hogy a munkásság tanult a múltból. A kormány ma egységesebb, mint volt és ő támogatja mindaddig, amíg hü lesz a programjához.

— **Házilpari kiállítás Aradon.** A Craiovában székelő és Avarescu miniszterelnöknek védnöksége alatt álló háziipari egyesület ma táviratot intézett dr. Angel István helyettes polgármesterhez, melyben bejelenti, hogy Aradon háziipari kiállítást szándékozik rendezni. A kiállítás rendezésével Szlanovici urnót bízták meg. A polgármester azonnal intézkedést, hogy a kiállítás céljára a Kulturpalotában egy szoba álljon rendelkezésre. Erre legalkalmasabbnak találták a nagyterem mögött lévő művészsobát. Az egyesület legutóbb Timisoarán (Temesváron) és Lugojon (Lugoson) rendezett nagyszerű kiállítást. Az aradi kiállítás valószínűleg a jövő hét közepén nyílik meg.

— **Járványok a megyében.** Az aradvármegyei orvosi hivatalhoz ma több jelentés érkezett, amelyek a megye különböző járásában fellépett járványok újból való terjedéséről számolnak be. A jelentések szerint Pécskán a napokban több enyhe lefolyású kanyaróeset fordult elő, míg a világosi járásban a tegnapi nap folyamán nyolc súlyosabb megbetegedés történt. Halálos kimenetű megbetegedés mindezekig nem fordult elő.

— **Riknek kell jelentkezniök.** A lakás-hivatal felszólítja a következőket, hogy lakásigazolványaik átvétele céljából jelenjenek meg a lakás-hivatalban: Dr. Gorgorovics István, Himmel Dezsőné, Szalmáry István, Alba Miklós, Szabó József, Batrin Péter, Iván Aurél, Spann Vazul, Vörös Gyula, Balog Károly, Szepesi Jánosné, Trijón György, Misicju Izidor, Ghilevici Anfal kapitány, Rákosi Flórián, Szabin István, Neantiu István, Reich Gyula, Lins Nesztor, Róna Manó, Dömel János, Vancea János, Balja Zsigmond, Durla György, Rucz Laios és Kazán Lázár.

— **Porosz herceg a kormány ellen.** Berlin. Agost Vilmos porosz herceg egy levelében gyalázatosan mondja a porosz kormányt, mert anyjának, az ex-császárnénak Potsdamban való eltemetését megakadályozta. A porosz kormány ugyanis Vilmos ex-császár érdekében kijelentette, hogy a nacionalista tüntetések elkerülése végett ajándékosnak tartja, ha a koporsót éjjel szállítják be a városba és ha a temetés a reggeli órákban lenne.

— **Sálmár.** A város legutóbbi közgyűlésén a polgármester indítványára a város eddigi Satumare elnevezését Sálmárra változtatták vissza. Az új elnevezést véglegesen a kormány erősíti meg.

— **Az új magyar belügyminiszter.** Budapest. A hivatalos lap közli dr. hidasnémeti Ferdinánd Gyula belügyminiszternek saját kérelmére való felmentését. A belügyminisztérium vezetésével ideiglenesen dr. Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminisztert bízták meg.

— **A segélybélyezék ellenőrzése.** A népiéleti miniszter rendeletet intézett az aradi pénzügyigazgatósághoz, hogy szervezze meg a segélybélyezék használatát-ellenőrző bizottságot. Értesülésünk szerint a pénzügyigazgatóság a bizottságot már megalakította és a névsort jóváhagyás végett a miniszterhez felterjesztette. A bizottság 15 tagból áll és valamennyi pénzügyi tisztviselő.

— **Halálozás.** Özv. Nemess Lipótné, szül. Goldmann Regina saját és gyermekei nevében Boris, Jolán, és Jenő fájdalommal tudatja, hogy felejtethetlen férje rövid szenvedés után elhunyt. Temetése fe. hó 24-én délután 3 órakor lesz az izraelita temető halottas házából.

— **Orvosi hír.** Dr. Kurtutiu Valeria orvosi működését Bulevardul Ferdinand (Józsefherceg ut) 17. megkezdte. Rendelők 10-12-ig.

— **A debreceni nagytemplom megnyitása.** Debrecen. A református nagytemplomot március 9-ikét ünnepélyesen újra megnyitják. Az ünnepségen a kormány és a nemzetgyűlés is képviselve lesz.

— **A római Dante-ünnepség.** Róma. Az elmúlt csütörtökön zajlott le a lakosság megható és lelkes rajongása mellett a Dante halálának 600-ik évfordulója alkalmából rendezett emlékünnep. Az ünnepségen, amelyen a kormány, a szenátus és az idegen követségek is képviselve voltak kiküldöttek által Dige dán herceg is részt vett.

— **A rendőrségről.** Halmann Róbert detektívét Grilla Ovidiu rendőrprofesszor saját kérelmére felmentette állásából.

— **Kizárják a kommunista ügyvédek.** Budapest. Az ügyvédi kamara a fegyelmi bizottság előterjesztésére elhatározta, hogy dr. Landler Jenő volt népbiztost dr. Trajner Árpád, dr. Österreicher Andor és dr. Szántó Rudolf ügyvédek az ügyvédek lajstromából törli. Dr. Turnovszky Sándor ügyvédet egyévre felfüggesztették az ügyvédi munkákból.

— **Aradrágási ítéletek.** Az aradi törvényszéken működő árelenőrző bizottság legutóbb Pavallánu táblabíró elnöksége alatt tartott ülésén Reis testvéreket, mert nem nem függesztették ki az árakat, 400 leire Reis Károlyt ugyanazért szintén 400 leire ítélte.

— **Új fűrésztelep Aradon.** A holnapi bécsi gyorsas Budapestről Aradra érkezők gyugyenováci Rosenberg Ármint, a masici tájnyugár és gépfűrészt részvénytársaság és a Lollási Erdőpar részvénytársaság vezérigazgatója Stern Gyula ügyvezető igazgató kíséretében a vezérigazgató az Aradon felállítandó új központi fűrésztelep megalapításában ügyében jön Aradra.

— **Ne felejtse el, hogy értékes és olcsó műtárgyakat csak a Képző- és Iparművészeti Szalonban vásárolhat.** Vételeköltséget nélkül megtekintheti a kiállítást a Kulturpalota kistermében.

Kinevezések a román diplomáciai tartban.

BUCUREST. A Dácia közli a hivatalos lap következő híreit: Constantin Olanescu jelenleg követségi másodosztályú meghatalmazott miniszteri címet kapta. — Constantin Isopescu Greul a bécsi likvidáló bizottság elnöke, jelenleg címzetes másodosztályú meghatalmazott miniszter ugyan ezen rang tényleges címét és jellegét kapta. Caius Brediceanu Románia volt delegátusa a békekongresszión előlépett másodosztályú meghatalmazott miniszterre első osztályú meghatalmazott miniszterrel megillető fizetéssel s állomáshelyévé Páris jelöltetett ki. Dimitrie Plesnila kineveztetett a király rendkívüli követének és meghatalmazott miniszterének Helsingforsba, mint az idevonatkozó dekretum által teljesített finnországi követség vezetőjének.

A félmilliárdos ékszerlopás.

A múlt év tavaszán halt meg Esterházy Miklós herceg ötvenegy éves korában. Amint most kiderült, a herceget egy tragikus körülmény döntötte sírba. Elveszték — miként röviden jelentettük — az Esterházy-család több mint félmilliárd korona értékű ékszerei és ez annyira lesújtotta a még élete javában levő herceget, hogy belehalt a bányakórosba. Az Esterházy-ékszerek óriási értékükön kívül történelmi értékkel is bírnak. II. Sándor orosz cárnak 1855-ben történt koronáztatásánál néhai Ferenc Józsefet Esterházy Pál herceg képviselte, ki ékszereivel oly káprázatos pompát fejtett ki, hogy az egykori memoárok nem győzték dicsérni a magyar főúr ragyogását és mérhetetlen gazdagságát. Az ékszerek, melyek felett, mindenkor a család uralkodó hercege rendelkezett, az Esterházy-hitbizomány bécsi kormányzóságánál voltak elhelyezve a palota legelrejtettebb helyein. Biztonság kedvéért gyakran változtatták a rejtékhelyet és a bécsi kormányzóság legmegbízhatóbb emberei közül mindig csak egy tudta pontosan, hol vannak a kincsek.

Amikor beköszöntött a prolektárdiktatura, Esterházy Miklós elakart utazni Magyarországról. — Ehhez azonban nagymennyiségű készpénzre lett volna szüksége. Így merült fel a terv, hogy az Esterházy-család hitbizományi ékszereit külföldön értékesíteni kellene és azok eladási árából a hercegi család a külföldön élhetne, míg a diktatura megbukik. Ladó István testőrőhadnagy, ki az Esterházyak Tárnok-utcai palotájában lakott, egy Budapesten időző ismerősét, Heberle Rudolf Gyula osztrák vezérkari századost ajánlotta a hercegnek mint olyant, kit a hitbizományi ékszereknek Svájcban való értékesítésével kellene megbízni. Heberle kijelentette, hogy hajlandó a kincseket eladni. Közölte, hogy a bécsi svájci követségen van egy Westermann nevű jó ismerőse, ki svájci alattvaló és kitűnő svájci összeköttetésével fogva a legmegfelelőbbben tudná lebonyolítani az ékszerek eladását.

Heberle el is utazott Bécsbe. A maga részére százhuszonezer svájci franknak megfelelő összeget kötött ki az üzlet sikeres lebonyolítása esetén. Esterházy értesítette a bécsi kormányzóságot, hogy az ékszereket Heberlének adják ki. A mikor a herceghez közelálló személyek figyelmeztették Esterházy Miklós herceget, hogy milyen kockázatos dolog száz milliókat érő kincseket teljesen idegen emberre bízni, a herceg úgy intézkedett, hogy Heberle ne utazzon el, de ez ekkor már Bécsben volt. A herceg értesítése, hogy az ékszereket ne adják ki Magyarországra akkori elszigeteltsége miatt nem érkezett meg idején és így azokat kiadták Westermannnak, aki kijelentette, hogy Svájcba viszi a kincseket és ott az egész ékszergyűjteményt Genfben levő safejében helyezi el.

Westermann elutazott, hetek múltak, de nem adott életjelet magáról. Esterházy Miklós herceg Bécsbe ment és ekkor értekeződt meg benne a gyanus, hogy Westermann az ékszerekkel elszökött. Detektíveket küldtek Svájcba és ekkor kiderült, hogy Westermannnak nincs is

safeja Genfben. Esterházyéknek sikerült felkutatni Hebertet, ki azonban félre akarta vezetni a herceget, amennyiben azt mondta, hogy annak a safeknek kulcsát, hol az ékszerek vannak, ő őrzi a kulcsot meg is mutatta. Később kiderült, hogy szobakulcs volt. Amikor megérkeztek Svájcba a detektívek és közölték, hogy az ékszerek eltűntek, a herceg Heberlét elfogatta. Később azonban ideiglenesen szabadon bocsátották, mert teljesen jóhiszeműségével védekezett és nem is lehetett semmi sem rábizonyítani. Heberle kiszabadulása után megszökött. A hosszú hónapok óta tartó izgalmas nyomozás nemrég fordulóponthoz jutott. A svájci rendőrség az eltűnt ékszerekből ötven millió korona értékű drágakövet megtalált és Westermannt elfogta. Az ékszerek új foglalatban vannak, ami azt jelenti, hogy a történelmi értékű kincseket szétdarabolták. Később néhány gyöngyszemet találtak, melyek a kétszázhusz szemből álló gyöngyszorból erednek. Westermannt kihallgatták és vallomása alapján most már nemcsak Svájcban, hanem Olasz- és Franciaországban is kutatják a szétszóródott Esterházy-kincseket. Esterházy Miklós herceg azonban erről mit sem tud már, mert az utazásokkal járó fáradalmak és izgalmak annyira megviselték, hogy a múlt év áprilisában Sopronban meghalt.

A prezentált váltó.

(Egy prefektus nyilatkozata.)

Baltescu János dr. volt lugosi polgármester, később szubprefektus, akit nemrég prefektusnak neveztek ki, Staumaréra (Szatmár-ára), most foglalta el új hivatalát. A minap felkereste Baltescu prefektust egy ügyvédküldöttség és több sérelemre orvoslást kért. — Baltescu prefektus igen liberálisan nyilatkozott a küldöttség előtt. Az ügyvédeknek, akik panaszt tettek, hogy a bíróság csak olyan beadványokat fogad el, melyek mellett ott van a román fordítás is, kijelentette, hogy ezt a rendelkezést a maga részéről szintén sérelmesnek találja és intézkedni fog, hogy a rendelet hatályon kívül helyeztessék. Végül pedig a nemzetiségek ügyéről ezt a nyilatkozatot tette:

— Mi az alvajulai (gyulafehérvári) határozattal egy váltót intévényeztünk a nemzetiségekre. Ha most nekünk ezt a váltót prezentálják, akkor azt okvetlenül honorálnunk kell.

Mozl.

* A mozgóképszínházak műsora. Február 24-én az Apollóban: A féltestvérek. Dráma. — Az Urániában: Hivatalnok úrak. Társadalmi dráma.

* Kertész Dezső az Apollóban. A budapesti Star filmgyár pompás filmjén láttuk viszont tegnap Kertész Dezsőt, az aradi közönség kedvenc színészét, aki nemrégiben vált meg Róna Dezső társulatától. A féltestvérek című társadalmi drámában játsza az egyik főszerepet Kertész Dezső, akinek szélesszájú színjátszó képessége é meggyerő eleganciája egyszerűen érvényesül a gazdag kiállítású, rendkívül érdekes drámai filmben. A többi szereplő is hozzájárul a kiváló magyar film sikeréhez, ami imponáló módon nyilatkozott meg a tegnapi premieren. A féltestvérek még két napig marad műsoron.

* Hivatalnok úrak. (Földes Imre drámája az Urániában.) Földes Imre a társadalom egyik legsúlyosabb sébét: a hivatalnok osztály nyomorát és végnélküli küzdelmét tárja fel ebben a nagykonvenciójú drámájában, amely diadalmasan járta be a külföldi színpadokat is. A dráma filmre való áttételével természet-

sen még tökéletesebbé vált és az író elgondolásának finomabb nuanszai is érvényre jutottak a felépítésében. A magyar filmgyár művészetének gazdagságát pazarolta e filmre, amelyben kiváló budapesti színésznők és színészek játszóak a szerepeket. A hivatalnok urak még két napig marad műsoron.

* Judex a világ legnagyobb mozifilmje. Főhősműve a Tih Minhi és sokban hasonlít a Keltős kereszt titkához. Az Apolló március 4-én mutatja be először.

A III. osztályu kereseti adó.

A III. osztályu kereseti adó folytatolagos tárgyalása folyó év február 24-én a következő sorrendben fog történni: Dr. Marsieu Justin ügyvéd, Stauber Ábrahám fakereskedő, Guttmann Nándor textiltkereskedő, Tóth János és Hoffmann József vendéglős, Kovács Gyula darálómalom, Szathmáry és Hadi vasfürdő, ötv. Magyar Alajosné, Szepesi Béla ügynök, Kallos és társa eszencgyáros, Geller Ödön iparművészeti szalon, Palotás Antal írószerkeskedő, Vidor Gyula, Klein Matild, Vuics Pál ügynök, Kepes József gyógyszerárkereskedő, Année Rubin hiprotizör, Szebenyi József borbély, Klement Józsefné sertéskereskedő, Tritthaller Ferenc építész, Grosz Armin sörkereskedő, Faragó és Menyhart, „Centráli kávéház”, Dátner Albert cinész, Kepich Zsigmond zenemű és hangszerkereskedő, Pollák és Társa baromfikeresk., Fleiszig és Hirsfeld norinbergi kereskedő, Dávid József vegyeskereskedő, Zeiner József rőföskereskedő, Haller Imre vésnök és műszerész.

Közgazdaság.

A valutaplaó.

Páris, szikratávirat február 22. Dollár 14.74, leu 18.25, márka 22.75. Bucuresti, február 22. Dollár 74, márka 1.23. — Arad, február 23. Dollár 72.5, márka 1.23. Timisoara (Tómosvár). Dollár 72.5, márka 1.23 és fél. — Budapest, február 22. Angol font 2010 —, szokol 630—645, dollár 490—510, francia frank 3750—3880, márka 835—850, lira 1840—1870, osztrák korona 70—74, rubel 215—230, leu 650—670, svájci frank 8350—8450, korona- és frankdinár 1310—1340, lengyel márka 57—61, léva 580—600. Bécs, febr. 22. Márka 1169, leu 944, lira 2595, francia frank 5150, svájci frank 11800, dollár 709, rubel 318, szokol 888, angol font 2773, dinár 1900, magyar bankjegy 136, lengyel márka 83.5. — Zürich, február 22. Berlin 990, Milano 2203, Prága 765, Budapest 115, Bécs 130, London 2327, Páris 390, Zágráb 420, Bucuresti 810, Newyork 602, osztrák lebeljegyzett korona 90, Varsó 75, Hollandia 207.

Az olcsóság felé.

A román sajtó tudósításai arról számolnak be, hogy a régi királyság kereskedelmi centrumaiban az olcsóbbodás megindulása érezhető. Egyelőre ugyan csupán a gyarmati áruknál mutatkozik feltűnően az árcsökkenés, mert ezekben már 30 százalékos áresések is vannak. A kereskedelmi és

ipari miniszter útján néhány angol nagykereskedő azt is tudatta, hogy a román kereskedők részére 2—3 évi hitel me lett is, igen le szállított áron lehető legnagyobb készleteket bocátanak rendelkezésre. Hasonló hajlandósággal kínálkozik a francia kereskedelmi tőke is. Ez a mozdulat amiatt van, mert a francia és angol bankok sokat veszítettek a román valután s így akarnak magukat regresszálni. A nyugati áresés a nagytőkéjű bucuresti kereskedőket, sőt a kormány áruaktarait is gyors eladásokra ösztönzi, ami szintén áreséseket idéz elő. A német kereskedelmi összeköttetés feivétele is folyamatban van. Ennek érdekében a kormány kihirdette, hogy a középeurópai államokból behozott gépek és egyéb anyagok fejében járó tartozásokat azon államok hadiadóssága törlesztésére nem fogja lefoglalni. Usak éppen az iparügyi minisztériumtól salvus conductus-t kell kérni erre nézve

= **Budapesti értéktőzsde.** Budapest, február 22. Az értéktőzsde a következő fontosabb kurzusok alakultak ki: Magyar Hitel 1810 Osztrák Hitel 1050, Angol—Magyar Bank 845, Leszámitoló bank 760, Salgotarjáni 7100, Rimamurányi 3275, Államvasut 3775.

= **Országos gazdasági értekezlet Clujon (Kolozsvaron).** Az Erdélyrészi Kereskedelmi és Ipar-kamarák a Romániához ujonnan csatolt területek egész gazdasági életét rendkívül közelről érdeklő kérdések megvitatása céljából e hó 28-án, hétfőn délután Clujon (Kolozsvaron) a Sfatul Negustoresc helyiségében (Mátyás királytér 23. sz.) országos értekezlet tartanak. Az értekezlet az adózás kérdését, a üzérkedés szabályozását, a Banca Nationala átszervezését, az áru és értéktőzsdék ügyét és több fontos, aktuális ügyet fog megtárgyalni. A kereskedelmi és iparvállalatok képviselőit külön meghívó nélkül is szívesen látják az értekezleten és akik azon résztvenni óhaitanak, táviratilag közvetlenül jelentsék be eme szándékukat a clujli (kolozsvári) kereskedelmi és iparkamaránál, amely az elhelyezésről is gondoskodni fog.

= **Tilos a hordóhivó!** Bucurest. A Romániában uralkodó nagy hordóhiány megszüntetése céljából az ipari és kereskedelemügyi minisztérium további intézkedésig megtiltotta a cink-, vas- és fahordóknak az ország területéről való kivitelet. A rendelet alól csupán a boros, sörös és pálinkás hordók képeznek kivételt, amelyeknek a kivitelére a vámhivatalnál illetéket kell lefizetni. Ezt a tulajdonosok a hordók visszaszállítása alkalmával újból visszakapják.

= **Román—német kereskedelmi tárgyalás.** Bucuresti. A román és német kormányok között tartandó kereskedelmi tárgyalások előzetes tervezete már készen van. A tárgyalásokat előreláthatólag márciusban kezdik meg.

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.
 Minden szó hirdetési ára 75 bani.
 Vastagabb betűkkel 1 lei 50 bani.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 10 szölg 7 lei 50 bani.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál jogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Levelezés.

„VEHEMENTISSIME AMANDUM AUT MORIENDUM EST” jeligére levél van Judithól. 732

RÓZSIKA! Péntek este félhétkor szökött helyen várom. 741

Alkalmazás.

HARMINC ÉVES GÉPÉSZ KOVÁCS, ki az összes kovácsmunkát és cséplést elvégzi, uradalomnál, vagy más vállalatnál március 1-re állást keres. Szíves ajánlatokat „Gépész kovács” jeligére a kiadóba kér. 737

KERESKEDELMIT végzett bankgyakorlók kerestelik bizonyítvány másolatokkal felszerelt kérvények. „Megbízható” jeligére a kiadóhivatalba. Román nyelvtudás előnyben. 735

HÁZVEZETŐNŐNEK felvétetek vidékre oly intelligens nő, aki a háztartás vezetésében teljesjen járatos. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10458

Vétel és eladás.

HÁLÓ és ebédlő berendezés darabonként is sürgősen eladó. Strada Ioan Mehtanu (Förroy-utca) 10. II. em. 6. 10457

EBÉDLŐSZÖNYEG, szelontakaró eladó. Strada Filipescu (Flórián-utca) 9. 10458

ANTIK és modern porcellánt, butort, szőnyeget, festményeket, ékszer, ezüstit vesz és elad Salon Artistique. Állandó kiállítás. Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

TEHER-AUTÓK. Egy 4 tonnás és egy 3 tonnás teherautó kitűnő karban eladó Friedr. ch Testvéreknél mezőgazdasági gépgyár, Temesvár. 1032

EGY világos hálószoba olcsó áron eladó. Illés-utca 79. 703

WASZNALT ÓLOM megvételre kerestek. Bányahat a kiadóban.

Ingtalan.

PERÉNYI-UTCÁBAN uri ház eladó. Cím a kiadóhivatalban. 614

STR. CONSISTORIULUI (Batthyányi-utca) 33a) számú cmeletes ház szabad kézből eladó. Értekezhetni Str. Marasesti (Kossuth-utca) 10. szám földszint. 736

Üzletek.

EGY új hentes és mészáros üzlet és műhely berendezés gépekkel (töltő, vott és kvets) eladó. Henger Viktornál, Újszentanna. 644

EGY főfogalmu vendéglő házzal együtt eladó. Értekezni Strada Virginia Hótórán (Erzsébet-utca 7b) 705

Ellátás.

KÉT INTELLIGENS fiatalember jobb háznál ebéd-vacsora ellátást keres. Cím a kiadóban. 739

A miniszterek is.

ZÁGRÁB. A Jutarnji List római levelezője írja, hogy az olasz parlamentben kitört az obstrukció. A szenátusban szokkallan jelenet játszódott le. A szenátusi ülésre ugyanis egyetlen miniszter sem jelent meg úgy, hogy Tittoninak félbe kellett szakítani az ülést. Uraim, — mond Tiltoni — a miniszterek sztrájkolnak, mi se ülésezünk. A szenátorok ezt a bejelentést tapssal vették tudomásul.

Egy leányiskola botránya.

BÉCS. Különös botrányokat fedeztek fel a simmeringi leányiskolában. A botrányok úgy derültek ki, hogy két anya összeveszett egymással és erkölcstelen vádakot vadostak egymás fejébe. A szóharc folyamán elhangzott vádak a simmeringi rendőrbiztoság tudomására jutottak és a bizonyítékok alapján tartóztatták Löster Adolf 43 éves leányiskolai szolgát. Kiderült, hogy a szolgál az V. és VI. osztály több növendékét megbecsületlenítette. Löster kihallgatása alkalmával több esetet beismer. A vádak több növendék is igazolta. A vallomásokból kiderült az is hogy a felsőbb osztályok növendékeit erkölcsileg tévútra vezették. A rendőrség a vizsgálat eredményéről értesítette az iskola vezetőjét, hogy az erkölcselenség terjedését minden eszközzel meggátolja. A magáról megfélemedkezett szolgát átadták a büntető bíróságnak.

Az éhes tolvaj.

A bécsi rendőrség letartóztatott egy selyemtolvajt aki egyetlen lopás alkalmával egy millió koronát keresett a lopott holmik eladásával. A tolvaj az áru értékesítése után bement egy vendéglőbe s azt mondta a pincérnek: „Egy óra hosszágig folyton hozzon nekem sertéska-rajt.” A pincér a helyiségben tartózkodó delektivet figyelmessé tette a különös rendelésre és mikor a vendég kifizette számláját ami 540 koronára rugott, látta, hogy a pénztárcája duzzad az ezresektől. Előállította a gyanus embert aki minden kertelés nélkül bevallotta hogy azért lopott, mert már egy éve nem evett húst és igazán nem számítot arra, hogy olyan értékes áru kerül a kezébe, amiért több, mint egy milliót fog kapni.

A szerkesztésért

KÁROLY JÓZSEF
lel.

Ma és minden nap
Kiss Jancsi elsőrendű cigányzenekara játszik

Mayer Tóni Strada Buour (Eötvös-utca) 2. szám alatt lovó esinoson berendezett **ÉTTERMÉBEN**, ahol izlotes hideg és meleg ételek, tisztán kezelt italok kapuak pontos kiszolgálás mellett. Ejjel egy óráig nyitva. Polgári árak! 10452

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányunkat **vas-és rézbutorokban** a legjobb kivitelben. Elvállalunk internátus, kórház és szálloda berendezéseket. Kerti asztalok és székek, sodrony ágybetétek vas és fakerettel minden méretben a legerősebb kivitelben kaphatók. — Arjegyzéket kívánatra küldünk. — Szives megrendelést kér tisztelettel: **Raktár és gyárhelyiség:** **Fleischer Testvérek** vas- és rézbutorgyárosok. **Aulloh Lajos-utca 14. sz.**

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

FELHÍVÁS.

Miután Kaiser Albertől a PARK-VENDEGLŐT ÁTVETTEM, felkérem mindazokat akiknek nevezettel szemben bármilyen üzleti követelésük van, azt nálam 8 napon belül jelentsék be. Későbbi jelentkezéseket nem veszek figyelembe. Arad, 1921. február 23. 734

MÜLLER KÁROLY,
vendéglős.

Köszönetnyilvánítás.

Boldog emlékü 64. felejtethetlen jó ödesanyánk, hőnszeretett testvérünk és a legjobb rokon

özv. Mészáros Sándorne
szül. Kopetko Rosa

váratlanul történt elhunya alkalmából oly sokan kerestek fel részvételükkel nehéz óráinkban, hogy képtelemek vagyunk — az immáron rövid idő közöskben két forrón szeretet drágánk elhunya által okozott szív-fájdalmunkban — egyenkint hálánkat kifejezni; miőt is eulon monduk seböz szívünköl eredő köszönetet mindazoknak, kik a körtünköl örökre eltávozott jóságos anyánk és testvérünk temetésön megjelentek, ravatálát virágokkal borították és véghe tellen fájdalmunkban osztoztak. Arad, 1921. február hó 22-én.

Mészáros Margitka és József
Kopetko és Mátyás család.

Figyelmeztetés!

Vidéki előfizetőink között még mindig sokan vannak, akik az „Aradi Közlöny”-ért való előfizetési hátralékukat — dacára többszöri felszólításunknak — nem küldték be. Ezuttal ismételten kérjük, hogy egy a hátralékokat, mint a folytatástól az előfizetést HALADÉKLANUL postautalványon beküldeni sziveskedjenek, mert ezután csak annak küldünk lapot, akinek laptartozása nincsen. Aki pedig a hátralékot SÜRGŐSEN ki nem egyenliti, pereslájuk.

AZ „ARADI KÖZLÖNY”
kiadóhivatala.

Gyökerez szőlőtőlványok alma és **Riparia Portalis szőlővesszők** nagyobb mennyiségben kaphatók! 10448

Winkler Józsefné!

Arad, Str. Consistorialul (Batthyány-u.) 11.

Mielőtt kocsit venne,

bácsereálna, vagy eladna, forduljon bizalommal:

SCHAMBERGER kocsigyárához, Bulv. Reg. Ferdinand (József Heg-ut) 11, ahol állandóan a legjobb minőségű kocsik, hintók nagy választékban kaphatók. Kocsik és autók fényezésre és javításra pontos kivitelben méltányos árért olto-gadtatik. Használt kocsikat megvesz és elad. Üzemkés kocsikat bizemanyos eladásra vállal. 10450

Különféle.

APRÓHIRDETÉSEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Lázár Vilmos-utca, Klein I. hirdetési és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-u.) és Mand. Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírzülete.

ÚJ BUTORHITEL! Ébédlő, hála nappali, szalon, uriszoba, konyha, irod. egyes fa- és va-butorok, divány és macracok, zongora stb. Lei 1000.— után fizet hetenként Lei 6.— Bővebb felvilágosítást **Garai Károly** butorhitelbesz. Asztalos S-u. 5. 102

Valódi 98-99%-os angol **kék kő** kapható 16 Lei pr. K. Dó-r Busztávnál a váro házával szemben

Táblaüveg, Porcellán, Demyonok, üveg és lámpaárú

előnyösen: 734

Arminiu Kohn si Fratele Kohn Armin és Fivérének Arad, Str. Bzour (Eötvös-utca) 11. szám.

Fehérnemű varroda!

Elvállalom női, férfi és gyermekkelengye, ugyszintén minden egyéb fehérnemű varratását és javítását.

Előnyomda!

Legújabb bécsi modellek után kézimunka és kelengye előnyomtatását és megrajzolását vállalom.

Az Adria gőzmosóda

és vegyi tisztító intézet gyűjtő helye. 742

Mihály Albertné

rövidára üzlete Boros Béni-tér (Szele-ház)

■ ■ ■ ■ ■
 ■ Névjegyeket, levél-
 ■ papirokat, meghívó-
 ■ kat, üzleti és hivatali

nyomtatványokat

■ kisebb-nagyobb meny-
 ■ nyiségben legjutányo-
 ■ sabb, legosinosabb ki-
 ■ vitelben és legjobb
 ■ papiroson készít az

Aradi Közlöny nyomdája

(Az Arad-eszaki egyesült vasúti pályájánál)

Csunya nők szépek, szép nők szebbek
 lesznek a **HAJÓS-réle**
DORÉ-CRÉME
 használati vid. 10475
Hajfestő „Melogen”
 elismert legjobb gyártmányt fekte 66 barna színokban. Ára 35 K. Fontaszeret kaphatók
Hajós gyógytárban
 Aradon, Bulevardul Ferdinand I. 22.

I. száraz tűzifa olcsó napi áron pontos kiszolgálás mellett kapható a „SYLVIA” telepen **Schweidel József-u. 9.**